

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 433
Podgorica, 13.05.2020. godine

Na osnovu člana 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16 i 92/17) i člana 18 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po prigovoru NVO „Media centar“ iz Podgorice (zaveden kod Agencije pod brojem 02-1268 od 18.11.2019. godine), direktor Agencije za elektronske medije donosi

R J E Š E N J E

1. Privrednom društvu „Radio i Televizija Crna Gore“ d.o.o. iz Podgorice, javnom emiteru **opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ (TVCG1)**, izriče se **upozorenje** kao upravno-nadzorna mjera mjera **jer je** dana 24. novembra 2019. godine, u terminu od 20:21:58 do 21:16:08 časova, tokom emitovanja prenosa svečanosti povodom jubileja – 75 godina od osnivanja dnevnog lista „Pobjeda“ emitovao prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije, odnosno prikriveno oglašavanje, što je zabranjeno članom 85 stav 1 Zakona o elektronskim medijima.
2. Nalaže se privrednom društvu „Radio i Televizija Crna Gore“ d.o.o. iz Podgorice, da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru televizijskog programa „TVCG1“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
3. Privredno društvo „Radio i Televizija Crna Gore“ d.o.o. iz Podgorice je dužno da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u okviru televizijskog programa „TVCG1“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije izrekla je javnom emiteru opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ upozorenje zbog emitovanja prikrivenog oglašavanja u toku prenosa svečanosti povodom jubileja – 75 godina od osnivanja dnevnog lista „Pobjeda“, dana 24. novembra 2019. godine“.
4. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
5. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.ardcg.org.
6. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Dana 18. novembra 2019. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) dostavljen je prigovor NVO „Media centar“ iz Podgorice, na rad privrednog društva „Radio i Televizija Crna Gore“ d.o.o. iz Podgorice (u daljem tekstu: emiter), javnog emitera opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ (TVCG1) (zaveden kod Agencije pod br. 02-1268 od 18.11.2019.g.).

Predmetni prigovor se odnosi na emitovanje, kako se navodi, „svečanosti 'Nove Pobjede', organizovane u Crnogorskom narodnom pozorištu u četvrtak 24. oktobra 2019. godine, koju je direktno prenosila TVCG“. Podnosilac prigovora navodi „da je 'Nova Pobjeda' privatni, komercijalni medij registrovan u Crnoj Gori“ i da je „tokom prenosa ovog događaja na bini CNP-a bio vidno istaknut naziv medija 'Pobjeda' kao i da su tokom programa emitovani drugi sadržaji u kojima se promoviše ovaj medij“. Nadalje, prigovorom se ukazuje da „ukoliko RTCG nije naplatila troškove marketinga od 'Nove Pobjede', smatra da je

došlo do kršenja stava 1 člana 85 Zakona o elektronskim medijima koji zabranjuje prikrivene komercijalne audiovizualne komunikacije". Na kraju podnosilac prigovora je zatražio da Agencija „provjeri navedeni poslovni aranžman RTCG i informiše podnosioca prigovora o preduzetim mjerama”.

Imajući u vidu standarde o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) je pokrenula postupak za utvrđivanje da li došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: Zakon), Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: Pravilnik) i izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-J-01 (nalaz Sektora za monitoring broj 05-1268/1 od 19.11.2019. godine).

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja da li je emitovanjem spornog programskih sadržaja došlo do kršenja Zakona, Pravilnika i Odobrenja za emitovanje, Agencija je od emitera zatražila pisano izjašnjenje (akt br. 02-1268/2 od 22.11.2019.g.). Takođe, Agencija je od emitera zatražila da, saglasno članu 57 stav 2 Pravilnika dostavi zaključen ugovor (ugovore) o sponzorisanju navedenog programskog sadržaja i druge akte kojima su regulisana prava i obaveze u vezi sa oglašavanjem ili sponzorisanjem u ovom sadržaju.

U predviđenom roku, emiter nije dostavio traženo izjašnjenje.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija je predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili TV programima kada je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje naročito smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu (član 8 stav 15 Zakona).
- članom 85 stav 1 Zakona i članom 13 stav 1 Pravilnika zabranjene su prikrivene i prevarne komercijalne audiovizuelne komunikacije.

Na osnovu uvida u snimke emitovanih sadržaja, može se konstatovati sljedeće:

1. Emiter je dana 24. novembar 2019. godine, emitovao prenos svečanosti iz Crnogorskog narodnog pozorišta povodom jubileja – 75 godina od osnivanja dnevnog lista „Pobjeda”, u terminu od 20:21:58 do 21:16:08 sati (54 minuta 10 sekundi).
2. Na početku programskog sadržaja, koji je u centralnoj informativnoj emisiji Javnog servisa „Dnevnik” od 19:30 sati najavljen kao „...prenos svečane akademije povodom 75 godina postojanja dnevnog lista 'Pobjeda'...”, na punom ekranu, umjesto najavne špice, emitovana je grafička ilustracija novinskih stranica između kojih je bio naznačen natpis „75 godina Pobjeda”.

U nastavku je dat pregled i transkript djelova, emitovanog programskog sadržaja:

Direktan prenos počinje uključanjem u govor direktora i glavnog i odgovornog urednika dnevnog lista „Pobjeda” g. Draška Đuranovića. Na prednjem dijelu govorničkog pulta istaknut je natpis crvenim ćiriličnim slovima: „Pobjeda”, iznad kojeg u gornjem desnom uglu stoji crni krug sa bijelo ispisanim brojem 75. U pozadini, na video bimu je takođe prikazan opisan logo „Pobjeda” i ispod njega, u donjem desnom uglu, vidljiv slogan „Ime govori”. Ispod opisanog loga, na video bimu se u pet traka (krol) sa tekstom koji se kreće s desna na lijevo prikazuje logo oznaka „Pobjeda”. Kao dio scenografije, iznad bine (gore desno), kao i na bini, sa lijeve i desne strane, stoji 3D logo, crvena ćirilična slova, „Pobjeda”.

Tokom svog govora, g. Đuranović ističe poziciju i ulogu dnevnog lista tokom određenih istorijskih trenutaka, uz kritičke osvrte na određene istorijske trenutke. U drugom dijelu govora osvrće se na pojedine finansijske aspekte poslovanja tokom poslednjih pet godina.

U 04:29 minutu od početka emitovanog programskog sadržaja slijedi:

Draško Đuranović: „...Da, 'Pobjeda' više nije vlasništvo crnogorske države, ali 'Pobjeda' je ostala crnogorska i to uspješna crnogorska priča. Pet godina za redom poslujemo

profitabilno, redovno isplaćujemo plate, doniramo onima koji nemaju, pomažemo koliko možemo onima koji su u nevolji. Danas smo najcitiraniji štampani medij i najveća izdavačka kuća u Crnoj Gori i redovno plaćamo porez. Za pet godina tri i po miliona smo unijeli u državni budžet na osnovu poreza i doprinosa..."

U nastavku govora g. Đuranović ističe buduće pravce razvoja lista (pokretanje portala), ali i izazove koji stoje pred crnogorskim medijima i novinarstvom.

U 08:52 minutu od početka emitovanog programskog sadržaja slijedi:

Draško Đuranović: *"...I upravo zbog toga će 'Pobjeda', ali i naše kolege iz medijske grupacije koju, osim 'Pobjede' čine i 'Dnevne novine' i Portal Analitika i Portal CDM, nastaviti da budemo dio grupe časnih crnogorskih novinara, a drago mi je što mnoge od njih vidim večeras u ovoj sali, one grupe koja i dalje zna što jeste vijest, što jeste komentar i prije svega i iznad svega zna što jeste moral. To je naša obaveza, jer tako se zovemo – 'Pobjeda – Ime govori'. Hvala vam..."*

Nakon govora, u terminu od 20:32:04 do 20:32:15 sati (11 sekundi), putem signala iz TV režije se na punom ekranu, na bijeloj podlozi, emituje grafička insertacija u vidu ćirilčno ispisanih slova crvene boje 'POBJEDA' iznad kojeg u gornjem desnom uglu stoji crni krug sa bijelo ispisanim brojem 75, a ispod slogan „Ime govori“. Ispod opisanog loga, na video bimu se u pet traka (krol) sa tekstom koji se kreće s desna na lijevo prikazuje logo oznaka „Pobjeda“.

U terminu od 20:32:09 do 20:36:24 sati (4 minuta 15 sekundi) uslijedilo je čitanje pozdravnih čestitki Predsjednika države Crne Gore i Predsjednika Skupštine Crne Gore od strane glumca g. Miloša Pejovića.

Nakon toga, u terminu od 20:36:30 do 20:53:25 sati (16 minuta 55 sekundi) emitovan je, kako je najavio g. Đuranović na kraju svog govora, „film koji je radio naš uvaženi kolega iz Javnog servisa, Siniša Adamović“. Uslijedio je prekid prenosa programa sa mjesta događaja i najavljeni film je emitovan putem signala iz TV režije.

Emitovani film se sastojao iz tri cjeline. Prva, „Od Nikšića do Podgorice“, se odnosila na osnivanje medija i početak rada lista. Druga, „Pobjeda kroz decenije“, u kojoj su obuhvaćene najvažnije vijesti i teme kojima se list bavio, kao i hronologija rada i razvoja dnevnog lista tokom proteklih 75 godina. Na kraju filma, trećom cjelinom nazvanom „Novo doba“ obuhvaćen je period razvoja lista od 2014. godine do danas.

U terminu od 20:49:54 do 20:50:51 sati, slijedi:

Narator (OFF): *"...Obnovili smo i izdavačku djelatnost, 'Monografija u dva toma – Vijek Crne Gore 1918. do 2018.' bio je najveći izdavački poduhvat crnogorske istorijografske publicistike u toj godini, a drugo dopunjeno izdanje Monografije 'Werk o austrougarskim tvrdavama', najveći produkcijski poduhvat savremenog crnogorskog izdavaštva. Baš kao i ranije, Monografija 'TaGoT' knjiga 'Srpska okupacija Crne Gore 1918 godine'. Pobjeda je danas, ne samo među medijima, najveći izdavač originalnih knjiga crnogorskih autora. Pobjeda je postala uspješna i stabilna medijska priča, najcitiraniji dnevni list u Crnoj Gori. Vjerujemo i jedan od najuticajnijih medija u državi. Već od danas počinje i portal sa mladom i ambicioznom ekipom koja će pokazati svu snagu i resurse 'Pobjede'."*

U terminu od 20:51:32 do 20:52:03 sati, slijedi:

Narator (OFF): *"... 'Media nea' je dio grupacije vlasnika Petrosa Statisa koju čine kompanije iz bankarskog, turističkog i medijskog sektora. Sa više od 1.250 zaposlenih ova grupacija je u Crnu Goru, do sada, investirala više od 250 miliona eura. Svakoga dana naše medije čita više od stotinu hiljada ljudi u Crnoj Gori i inostranstvu. Sa novim portalom 'Pobjede' očekujemo da će naša medijska grupacija informisati više od stotinu trideset hiljada ljudi..."*
Nakon prikazanog filma, uslijedilo je ponovno direktno uključjenje u prenos svečanosti iz Crnogorskog narodnog pozorišta.

U terminu od 20:53:36 do 21:16:08 sati (22 minuta 32 sekunde) uslijedio je kulturno-umjetnički dio programa, koncert klasične muzike pod nazivom „*Od Baha do Bitlsa*“, sa solistom g. Milošem Karadaglićem. Tokom muzičkog izvođenja, u pozadini, na video bimu, na crnoj podlozi, emitovana je grafička insertacija u vidu ćirilično ispisanih slova crvene boje 'POBJEDA' iznad kojeg u gornjem desnom uglu stoji bijeli krug sa crno ispisanim brojem 75, a ispod, bijelim ćiriličnim slovima, slogan lista „*Ime govori*“. Kao dio scenografije, iznad bine (gore desno), kao i na bini, sa lijeve i desne strane, stoji 3D logo, crvena ćirilična slova, „Pobjeda“.

Na samom kraju prenosa svečanosti, u terminu od 21:15:55 do 21:16:04 sati (9 sekundi), u donjem dijelu ekrana emitovana je grafička insertacija „*Proizvodnja TVCG – 24. oktobar 2019.*“

3. Tokom emitovanja predmetnog sadržaja, nije bilo vidljivo grafičko obavještenje koje bi ukazivalo na prisustvo komercijalne AV komunikacije (plaćeni termin, plasman proizvoda i sl.), niti je emitovano obavještenje o postojanju sponzora prenosa.
4. Ne može se dovesti u pitanje pravo emitera da u skladu sa svojom uređivačkom politikom, traži, pribavlja, objavljuje i prenosi informacije od interesa za javnost. Imajući u vidu da se radi o dnevnom listu sa dugom tradicijom koji je ostavio snažan pečat na medijsku scenu Crne Gore, može se smatrati da je od interesa za javnost da se objave informacije o „*svečanoj akademiji povodom 75 godina (njegovog) postojanja*“. To se posebno odnosi na ono što je fokus jubileja, a to je hronologija rada i razvoja ovog lista tokom proteklih 75 godina.
5. Na okolnost da je „*na bini CNP-a bio vidno istaknut naziv medija 'Pobjeda'*“, emiter nije mogao da utiče. S obzirom na temu i vrstu događaja, isticanje na mjestu događaja samog naziva medija, čiji jubilej se slavi, se može smatrati očekivanim i opravdanim. Emiter svojim uredničkim intervencijama (kadriranje i slično) nije neprimjereno isticao ovaj medij.
6. Uredničkom odlukom da se o predmetnom događaju obezbijedi informisanje javnosti putem direktnog prenosa, ograničene su mogućnosti emitera da svojom intervencijom utiče na sadržaj emitovanog programa u dijelu koji se odnosi na zbivanja na mjestu događaja. Na primjer, govori i drugi oblici učešća pojedinih lica u programu jubileja.
7. Sa druge strane, prenos sa mjesta događaja je, u jednom trenutku, prekinut zbog emitovanja filma putem signala iz režije TVCG i nastavljen nakon filma. Kako je i jedan od učesnika u programu jubileja rekao (g. Đuranović na kraju govora: „*film koji je radio naš uvaženi kolega iz Javnog servisa, Siniša Adamović*“), radi se o filmu koji je radio predstavnik emitera. Dakle, radi se o unaprijed pripremljenom sadržaju, sa kojim je emiter bio upoznat i čije emitovanje je bilo moguće predvidjeti. Samim tim, postojala je mogućnost označavanja prisustva sadržaja promotivnog odnosno „oglasnog“ karaktera. To se prvenstveno odnosi na treći dio ovog film nazvan „*Novo doba*“, u terminima od 20:51:32 do 20:52:03 sati i od 20:49:54 do 20:50:51 sati. On je u cjelini bio posvećen ne samom mediju - listu „Pobjeda“ već ostalim djelatnostima njegovog izdavača i medijske grupe kojoj pripada njegov osnivač.
8. Postojanje prikrivenog oglašavanja (prisustvo promotivnog elementa u cilju oglašavanja, dovođenje gledalaca u zabludu) može se sagledati na osnovu nekoliko elemenata:
  - predstavljena je izdavačka djelatnost privrednog društva „Media Nea“, osnivača lista „Pobjeda“ na način da se on preporučuje kao poslovni subjekat („... *najveći izdavački poduhvat crnogorske istorijografske publicistike u toj godini, ... „najveći produkcijski poduhvat savremenog crnogorskog izdavaštva*“...“). Kroz opisivanje, kompanija je predstavljena na način da se preporučuje njena ponuda („...*Već od danas počinje i portal sa mladom i ambicioznom ekipom koja će pokazati svu snagu i resurse 'Pobjede'*“), a gledaocima se obraća kao potencijalnim čitaocima njegovih izdanja (dnevni list, portal). Pored toga, ovaj dio filma sadrži i jasan promotivni element koji se odnosi na medijsku grupu kojoj izdavač lista „Pobjeda“ pripada („...*'Media nea' je dio grupacije ... koju čine kompanije iz bankarskog, turističkog i medijskog sektora. Sa više od 1.250 zaposlenih ova grupacija je u Crnu Goru, do sada, investirala više od 250*

miliona eura. Svakoga dana naše medije čita više od stotinu hiljada ljudi u Crnoj Gori i inostranstvu. Sa novim portalom 'Pobjede' očekujemo da će naša medijska grupacija informisati više od stotinu trideset hiljada ljudi...").

- ovaj segment filma može dovesti u zabludu gledaoca, u pogledu svoje stvarne prirode, odnosno pogodan je da ga uvjeri da je riječ o sadržaju koji nije komercijalne prirode. Takvo dovođenje u zabludu prevashodno je moguće zbog načina na koji sadržaj promovise privredno društvo, njegovu djelatnost i medijsku grupu kojoj pripada, a to je u toku direktnog prenosa svečanosti, kroz priču povodom značajnog jubileja.
9. Saglasno članu 85 stav 1 Zakona zabranjene su prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije. Uzimajući u obzir sadržinu analiziranog sadržaja, može se zaključiti da emitovanje dijela filma, odnosno treće cjeline „Novo doba“, predstavlja prikrivenu komercijalnu audiovizuelnu komunikaciju, odnosno prikriveno oglašavanje. Njegovim emitovanjem emiter je prekršio standarde u dijelu zabrane prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije.

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-J-01 od 25.01.2013. godine emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da je emiter prekršio člana 85 stav 1 Zakona.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa "TVCG1" sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Privredno društvo „Radio i Televizija Crna Gore“ d.o.o. iz Podgorice je naloženo i da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima izrečenu mjeru upozorenja objavi u svom programu.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

DIREKTOR

Goran Vuković

Dostavljeno:

- Privredno društvo „Radio i Televizija Crna Gore“ d.o.o.
- NVO „Media centar“ iz Podgorice
- Arhiva

